

ความขัดแย้งทางการเมืองของประเทศไทย

POLITICAL CONFLICTS IN THAILAND

¹จักรพงษ์ ชื่นดวง

¹Jackapong Chuendoung

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

¹Jackapong19@gmail.com

Received: January 18, 2025; **Revised:** January 27, 2025; **Accepted:** April 30, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอความขัดแย้งทางการเมืองของประเทศไทย ซึ่งความขัดแย้งทางการเมืองเป็นการปะทะกันของอุดมการณ์ ผลประโยชน์ และอำนาจระหว่างกลุ่มการเมือง พรรคการเมือง หรือประชาชนที่มีความคิดเห็นหรือแนวทางในการบริหารประเทศที่ต่างกัน ความขัดแย้งนี้อาจเกิดจากบุคคล กลุ่ม หรือทางสังคม จึงอาจนำไปสู่ความไม่สงบทางการเมืองหรืออาจเกิดการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของอำนาจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของประเทศไทย กล่าวได้ว่าความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย เช่น ความแตกต่างทางอุดมการณ์การเมือง ระเบียบการปกครองที่ไม่โปร่งใส ความไม่เท่าเทียมทางสังคม รวมถึงการเข้าถึงทรัพยากรและผลประโยชน์ทางการเมืองที่ไม่เท่ากัน ความขัดแย้งเหล่านี้มักเกิดขึ้นในรูปแบบของการประท้วงการประสานงานทางการเมืองหรือการใช้ความรุนแรงระหว่างกลุ่มต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อทั้งในระดับบุคคลและสังคมโดยรวม

คำสำคัญ: ความขัดแย้ง; การเมือง; ประเทศไทย

¹นิสิตปริญญาเอก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Abstract

This academic paper aims to present the management of political conflicts in Thailand. Political conflict refers to the clash of ideologies, interests, and power between political groups, political parties, or citizens with differing views or approaches to governing the country. These conflicts can arise from individuals, groups, or social structures, potentially leading to political instability or structural changes in power dynamics, which significantly affect the stability of the country. Political conflicts in Thailand arise from various factors, such as differences in political ideologies, lack of transparency in governance, social inequality, and unequal access to resources and political benefits. These conflicts often manifest in the form of protests, political coordination, or the use of violence between groups, having profound implications for both individuals and society as a whole.

Keywords: Conflict; Politics; Thailand

บทนำ

ความขัดแย้งทางการเมืองเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในทุกสังคม โดยเฉพาะในประเทศไทยที่มีประวัติความขัดแย้งทางการเมืองมาอย่างยาวนาน ซึ่งปัจจุบันสถานการณ์ทางการเมืองในประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะมีความรุนแรงเพิ่มขึ้น มีการแบ่งฝ่าย ซึ่งอาจจะเป็นความขัดแย้งในเชิงอำนาจของรัฐ (สีบวงษ์ สุขะมงคล, 2557) หากพิจารณาถึงสาเหตุพื้นฐานของความขัดแย้งทางการเมืองแล้วพบว่า ความขัดแย้งทางการเมืองนับเป็นเรื่องธรรมชาติที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับสังคมมนุษย์ โดยเฉพาะสังคมที่มีความหลากหลาย และสาเหตุเกิดจากปัจจัยพื้นฐาน เช่น ความแตกต่างด้านเศรษฐกิจ การไม่บรรลุตามความต้องการขั้นพื้นฐาน ความแตกต่างด้านค่านิยมที่ได้นำไปสู่ความไม่ลงรอยกันของคนในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนรุ่นใหม่กับคนรุ่นเก่าที่เติบโตมาในสภาพสังคมที่แตกต่างกัน กล่าวได้ว่า คนรุ่นเก่าอาจจะมีประสบการณ์พิเศษหรือผ่านการต่อสู้ในทางการเมืองมาหลายครั้ง และการทำสงครามหรือการกู้เศรษฐกิจจนนำความสงบสุขมาสู่สังคม บุคคลกลุ่มนี้ย่อมมีค่านิยมและมีบรรทัดฐานทางสังคมที่เชื่อว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องและควรดำเนินต่อไปเมื่อเวลาผ่านไปคนรุ่นใหม่ก็มีโลกทัศน์และมีค่านิยมที่ต่างจากที่เคยมีมาในอดีต ความแตกต่างด้านประสบการณ์ระหว่างคนรุ่นใหม่กับคนรุ่นเก่าจึงเป็นประเด็นปัญหาและการแสดงออกในแง่ของพฤติกรรม ซึ่งในสังคมในปัจจุบันมักจะแสดงออกมาในรูปแบบการชุมนุมประท้วงของกลุ่มคนที่ไม่

เห็นด้วยกับการกระทำของรัฐบาลและนำไปสู่การกระทำความรุนแรงระหว่างกัน (ลิขิต ธีรเวคิน, 2557) ดังเหตุการณ์ชุมนุมทางการเมือง เช่น 1) เหตุการณ์เมื่อปี พ.ศ.2549 ล้มเลิกตั้งสร้างเงื่อนไขรัฐประหาร ยุบพรรคการเมืองยอตนิยม 2) ปี พ.ศ.2551-2553 ล้มรัฐบาลสองชุด สร้างรอยร้าวการเมืองให้เพิ่มขึ้น 3) ปี พ.ศ. 2557 ชัดขวางแก้รัฐธรรมนูญ ล้มเลิกตั้งสร้างสฤษฎาภาศการเมืองเพื่อการรัฐประหาร 4) ปี พ.ศ. 2563 ยุบพรรคการเมืองคนรุ่นใหม่ เกิดชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตยของนักเรียนและนักศึกษาทั่วประเทศ จากเหตุการณ์ดังกล่าวเหล่านี้ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน แต่ยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ความมั่นคงและความน่าเชื่อถือของประเทศอีกด้วย (Gollob, et al, 2010)

นอกจากนี้ยังกล่าวได้ว่า ความขัดแย้งทางการเมืองเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามปกติในสังคมมนุษย์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นทางสังคมชนบท สังคมเมือง สังคมตะวันตกหรือสังคมตะวันออก และกระทบปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคล ชุมชน จนถึงระดับระหว่างประเทศ ความขัดแย้งทางการเมือง การชุมนุมประท้วงเพื่อการเรียกร้อง หรือการประท้วงเพื่อการต่อต้านโครงการของรัฐที่มีผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมเป็นต้น บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ถึงความขัดแย้งทางการเมืองของไทยในปัจจุบัน รวมถึงแนวทางที่อาจช่วยลดความตึงเครียดและเสริมสร้างความสามัคคีในสังคมไทย

ความขัดแย้งตามแนวคิดทางการเมืองไทย

ในทุกๆ สังคมไม่ว่าจะเป็นการปกครองโดยระบอบใดก็ตามต่างก็ต้องมีความขัดแย้งกันเกิดขึ้น ซึ่งความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้นจะมีทั้งผลดีและผลเสียแต่ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้นก็ต่างแสดงออกมาถึงผลเสียมากกว่าผลดี นอกจากนี้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้นก็จะเป็นการทะเลาะเบาะแว้งระหว่างกันของบุคคลหรือกลุ่มคนและอาจจะสามารถลุกลามไปถึงขั้นการต่อสู้อย่างรุนแรงซึ่งความขัดแย้งนี้อาจจะนำมาซึ่งความเสียหายแก่บุคคลและประเทศชาติได้

ตามความหมายของ “ความขัดแย้ง” (conflict) นั้นมาจากรากศัพท์ในภาษาละติน คือ configure ที่แปลว่า การต่อสู้ ตามความหมายดังที่กล่าวมานี้ ความขัดแย้งนั้นควรหมายถึงการต่อสู้ระหว่างสองฝ่ายเพื่อการตัดสินใจว่าจะเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งหรือการเลือกหลายอย่าง (กิตติมา ปรีดีดิกล, 2529) นอกจากนี้ได้มีนักวิชาการหลากหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่าความขัดแย้งไว้ซึ่งสามารถสรุปความหมายของความขัดแย้งได้ว่า ความขัดแย้งเป็นการต่อสู้ ชัดขวาง ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีเป้าหมายที่แตกต่างกัน เพื่อจะกระทำการขัดขวางไม่ให้อีกฝ่ายสามารถกระทำการให้บรรลุเป้าหมายได้ ซึ่งเป้าหมายในการต่อสู้หรือขัดขวางอาจจะเป็นในเรื่องของอำนาจ

ทรัพยากร และผลประโยชน์ที่ทำให้แต่ละฝ่ายต่างต้องการได้มาไว้ครอบครองสิ่งนี้จึงเป็นเหตุที่เกิดขึ้นในความขัดแย้ง

ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ตามทัศนะทางการเมืองอาจมองเห็นเป็นกระบวนการ ซึ่งแท้จริงแล้วความขัดแย้งทางการเมืองตามแนวคิดทางการเมือง คือ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลกับบุคคล ระหว่างบุคคลกับองค์กร หรือกลุ่มระหว่างองค์กรต่าง ๆ หรือระหว่างองค์การกับสมาชิกองค์การ ความขัดแย้งที่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนนั้นเมื่อคนสองคนหรือมากกว่าสองคน (หรือกลุ่ม) ต้องการที่จะเป็นเจ้าของสิ่งเดียวกัน ปธาน สุวรรณมงคล (2552) ได้กล่าวว่า ในมุมมองของนักรัฐศาสตร์ “การเมือง” หรือ “Politic” นั้นหมายถึง อะไรก็ตามที่เกี่ยวข้องกับกิจการของภาครัฐ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 กลุ่ม คือ 1) การเมืองเป็นเรื่องของอำนาจที่ประกอบไปด้วยอำนาจทางนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ 2) การเมืองเป็นเรื่องของการต่อสู้ระหว่างกลุ่มการเมือง เพื่อเข้าไปมีส่วนในการจัดสรรผลประโยชน์ของรัฐ เช่น กลุ่มผลประโยชน์ของสถาบัน กลุ่มผลประโยชน์ที่ตั้งขึ้นในรูปแบบของสมาคม 3) การเมืองเป็นเรื่องของความขัดแย้ง ซึ่งถือได้ว่าเป็นเรื่องธรรมชาติทางการเมืองและเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมการเมือง 4) การเมืองเป็นเรื่องของการจัดการทรัพยากร หรือการแบ่งปันส่วนในสิ่งที่มีคุณค่าทางสังคม และ 5) การเมืองเป็นเรื่องของการบริหารของรัฐ ในเชิงของนโยบายสาธารณะ ซึ่งจะเป็นสิ่งที่แสดงถึงเจตนารมณ์ของผู้ที่มีอำนาจในรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอำนาจของฝ่ายบริหาร แต่ในขณะเดียวกันนั้นผู้ที่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการเมืองแล้วนั้นจะกลับมองว่าการเมือง ก็คือนักการเมือง

ทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้งทางการเมือง

ระบบการเมือง (Political System) ประกอบด้วย 3 ส่วน คือชุมชนการเมืองระบอบการปกครองเจ้าหน้าที่การเมือง คือ

1. ในส่วนของชุมชนการเมือง (Political Community) นั้นขึ้นอยู่กับสมัยในอดีตก็ได้แก่จักรวรรดิราชอาณาจักร แคว้น มาในปัจจุบันหน่วยพื้นฐานคือ รัฐชาติ (Nation State) ชุมชนการเมืองเกิดขึ้นเนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคมและมีความต้องการที่จะอยู่กันเป็นกลุ่ม ซึ่งจำเป็นต้องมีการจัดระเบียบการเมือง โดยมีกฎหมาย มีกฎหมายควบคุมให้มนุษย์สามารถอยู่ร่วมกันได้โดยสันติ ซึ่งนำไปสู่การกำเนิดของรัฐ โดยรัฐแต่ละรัฐย่อมมีระบอบการเมืองที่ต่างกันและมีวิธีการจัดการกับชุมชนการเมืองที่ต่างกัน แต่ชุมชนการเมืองก็มักจะเป็นหน่วยการเมืองการปกครองบริหารที่ ประกอบด้วยต่างเชื้อชาติ ต่างศาสนา ดังนั้น จึงเป็นการยากที่จะหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชุมชนการเมือง ชุมชนการเมืองอาจประกอบด้วยประชากรที่แตกต่างกันดังนี้ 1) เชื้อชาติ 2) เผ่าพันธุ์ 3) ศาสนา 4) ภาษา 5) วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม และ 6) ลักษณะพิเศษของ

ภูมิภาค เมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้นเนื่องจากกระเทียบการเมืองนั้นไม่สามารถที่จะตอบสนองต่อความต้องการที่ขัดแย้งของกลุ่มคนต่าง ๆ ที่อยู่ร่วมกันในชุมชนการเมือง ก็จะมีมาตรการของการแก้ไขความขัดแย้งดังต่อไปนี้คือ

1) การผสมกลมกลืน (Assimilation) คือ การที่ชุมชนกลุ่มใหญ่ในชุมชนการเมืองพยายามกลืนกลุ่มน้อยให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนกลุ่มใหญ่ โดยได้รับวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและภาษา การดำรงชีวิต จนทำให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนใหญ่

2) การบูรณาการ (Integration) คือ การยอมรับความแตกต่างซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของคนที่อยู่ในชุมชนการเมืองเดียวกัน โดยมีเงื่อนไขสำคัญคือ มีความภักดีต่อชุมชนการเมืองเพราะตนเป็นประชาชนของชุมชนการเมืองนั้น แต่ดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ประจำกลุ่มของตัวเอง

3) การให้เป็นเขตปกครองพิเศษ (Autonomy) โดยปกครองตนเอง แต่ยังอยู่ระบอบการปกครองชุมชนการเมืองนั้นซึ่งเป็นระดับชาติ

4) การให้อยู่ในสหพันธรัฐ (Federation) คือ การแบ่งออกเป็นมลรัฐต่าง ๆ โดยแต่ละมลรัฐมีสิทธิในการปกครองตนเองแต่รวมตัวกันอยู่ในชุมชนการเมืองเดียวกัน โดยมีรัฐบาลกลางเป็นผู้ดูแลเกี่ยวกับการป้องกันประเทศ การเงินการคลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกพันธบัตร และการกำหนดนโยบายต่างประเทศ เช่นประเทศสหรัฐอเมริกา มาเลเซีย เป็นต้น

5) การเคลื่อนย้ายประชากร (Population Transfer) เช่น การย้ายคนเชื้อสายเวียดนามกลับสู่ประเทศที่เรียกว่า การเคลื่อนย้ายญวนอพยพเพื่อกลับสู่ถิ่นเดิม

6) การควบคุมด้วยอำนาจการเมือง (Subjugation) คือ การใช้อำนาจการเมืองให้อยู่ในกรอบเช่น สหภาพแอฟริกาใต้ก่อนที่เนลสัน แมนเดลา ซึ่งเป็นชนพื้นเมืองจะขึ้นมาได้ อำนาจการปกครองบริหาร

7) การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (Genocide) เป็นวิธีการที่ไม่ควรจะให้เกิดขึ้นผิดกฎหมาย ผิดศีลธรรม เช่น กรณีฮิตเลอร์พยายามฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิว

8) การเปิดโอกาสการตัดสินใจ (Self-Determination) มีหลายชุมชนที่ไม่ต้องการอยู่กับชุมชนการเมืองเดิมและได้ลงประชามติเป็นอิสระ หรือไปอยู่กับชุมชนการเมืองอื่นเมื่อเร็วๆ นี้มีความพยายามที่จะลงประชามติในควิเบก ประเทศแคนาดา

9) การแยกตัวออกจากชุมชนการเมืองเดิม (Secession) คือ การตั้งเป็นรัฐต่างหาก เช่น กรณีบังคลาเทศที่แยกออกมาจากปากีสถาน หรือกรณีติมอร์ตะวันออกที่แยกออกจากประเทศอินโดนีเซีย

2. ระบอบการปกครอง (Political Regime) ได้แก่ ระบอบการเมืองการปกครอง ซึ่งมีหลายระบอบ ตั้งแต่ระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เผด็จการทหาร เผด็จการฟาสซิสต์ ระบบสังคมนิยมหรือคอมมิวนิสต์ และระบบประชาธิปไตย ในกรณีของระบบประชาธิปไตยนั้นมีการปกครองที่เรียกว่า ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งมีฐานรากสำคัญคือสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน มีกติกาที่กำหนดโดยประเพณีหรือลายลักษณ์อักษรที่เรียกว่ารัฐธรรมนูญ อันเป็นที่ยอมรับและมีการเลือกตั้งตัวแทนของประชาชนเพื่อทำหน้าที่นิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร รวมทั้งตุลาการเช่นในกรณีของไทยคือศาลรัฐธรรมนูญ

3. เจ้าหน้าที่ทางการเมือง (Political Authorities) ได้แก่ ผู้ได้อำนาจรัฐซึ่งมีหลายแนวทาง ขึ้นอยู่กับระบบการเมืองนั้น ภายใต้ระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ผู้ได้อำนาจรัฐก็ได้มาจากการสืบเชื้อสาย หรือการได้ชัยชนะฝ่ายซึ่งกุมอำนาจอยู่ ในระบบการเมืองที่เป็นเผด็จการทหารหรือสังคมนิยมมักจะได้อำนาจมาจากการใช้กองกำลังจัดตั้งเข้าทำการยึดอำนาจในระบบฟาสซิสต์อาจจะได้อำนาจจากการเลือกตั้ง แต่หลังจากนั้นก็ควบคุมอำนาจทางการเมืองจนกลายเป็นเผด็จการที่มาจากการเลือกตั้ง เช่น กรณีฮิตเลอร์ ภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเจ้าหน้าที่การเมืองหรือรัฐบาลจะได้อำนาจมาจากกติกาที่ว่าไว้ นั่นคือการเลือกตั้ง เมื่อมีการได้อำนาจจากกติกาที่วางไว้ก็จะมีขอบเขตทางการเมือง แต่ขอบเขตทางการเมืองยังมีอีกมิติหนึ่งคือ ผลงานเจ้าหน้าที่ทางการเมืองที่บริหารประเทศล้มเหลวไม่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้แม้จะมาตามกติกาก็ขาดความชอบธรรมทางการเมือง เนื่องจากขาดประสิทธิภาพประสิทธิผลในการบริหารงานแต่ในกรณีที่ได้อำนาจมาโดยไม่สอดคล้องกับกติกาอย่างปราศจากข้อสงสัยก็อาจจะขัดแย้งได้ด้วยผลงาน แต่ถ้ามีปัญหาเรื่องผลงานก็จะทำให้ขาดความชอบธรรมโดยสิ้นเชิงความขัดแย้งในส่วนนี้แก้ไขได้ด้วยการคืนอำนาจให้กับประชาชนเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ จึงอยู่ที่ประชาชนจะตัดสินใจว่าจะให้ออกาสกับผู้ได้อำนาจมาแต่ขาดความชอบธรรมนั้นกลับมาสู่ตำแหน่งอำนาจได้หรือไม่ แต่ถ้าไม่สามารถจะแก้ไขความขัดแย้งในส่วนนี้จนนำไปสู่การชุมนุมและประท้วงทางการเมือง ทำให้กลุ่มที่อยู่ในอำนาจไม่สามารถบริหารประเทศไปได้เพราะสังคมมีลักษณะอนาธิปไตย ระบบการเมืองนั้นก็อาจจะถึงสภาพของความเนิ่นง ส่งผลให้เกิดการขาดความชอบธรรมของเจ้าหน้าที่การเมือง รวมตลอดทั้งระบอบการปกครองและถ้าปัญหาดังกล่าวไม่สามารถจะคลี่คลายได้จนนำไปสู่ความขัดแย้งที่ใช้ความรุนแรงขยายขอบเขตไปอย่างกว้างขวางโอกาสของการกระทบต่อชุมชนการเมืองย่อมสูง

พัฒนาการความขัดแย้งทางการเมือง

พัฒนาการของความขัดแย้งทางการเมืองในอดีต เป็นการปรับตัวของรัฐในสมัยรัชกาลที่ 5 แม้จะบรรลุเป้าหมายหลักไปแล้ว คือ มิติทางด้านความมั่นคงและความรอดพ้นจากการเป็นอาณานิคม แต่ก็ได้ก่อให้เกิดสาเหตุของความขัดแย้งในเวลาต่อมา ซึ่งความขัดแย้งทางการเมืองของไทยที่ปรากฏออกมาในเชิงพฤติกรรมและความรุนแรง แต่จากการศึกษาพัฒนาการความขัดแย้งทางการเมืองตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งมีเหตุการณ์ความขัดแย้งที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ 1. การร่วมพันธมิตรกับชาวจีนด้วยการให้ทุน ให้เช่าทรัพย์สินและที่ดินเพื่อประกอบการให้ความใกล้ชิดสนิทสนมและเปิดช่องทางการติดต่อกับชนชั้นนำและขุนนางทำให้ชาวจีนผู้ประกอบการค้าสามารถวางขอบข่ายการดำเนินการทางการค้าและการสะสมทุนได้อย่างรวดเร็ว ตลอดจนเริ่มมีการจัดตั้งกลุ่มการค้า และมีการก่อเกิดผู้นำของชุมชนชาวจีนอย่างต่อเนื่อง 2. การปรับกลไกของรัฐ และการขยายระบอบราชการและกองทัพอย่างรวดเร็วจึงทำให้เกิดการนำไปสู่กำเนิดของชนชั้นใหม่โดยทั่วไปและมีการผูกพันกับชนชั้นนำทางเศรษฐกิจในระบอบเก่า 3. การเน้นการสร้างกลไกด้านอุดมการณ์ในสมัยรัชกาลที่ 6 ได้กลายเป็นดาบสองคม กล่าวคือ รัฐเปิดช่องทางให้มีการออกหนังสือพิมพ์วารสาร และมีการแสดงออกทางความคิดเห็นได้อย่างเสรี ด้วยเหตุของความขัดแย้งทั้งสามประการนี้ เป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ซึ่งในช่วงปี พ.ศ. 2547 พบว่าเหตุการณ์เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2547 เป็นการเคลื่อนไหวของชนชั้นกระฎุมพีในทางปฏิบัติ เพราะแม้ว่าจะมีสมาชิกของชนชั้นกระฎุมพีเข้าร่วมก่อการด้วยก็ตาม แต่การเคลื่อนไหวดังกล่าวก็ไม่มีผลที่ชัดเจนในแง่ของการโค่นล้มผลประโยชน์ของชนชั้นเดิม นอกจากนี้ยังพบว่าความขัดแย้งระหว่างขุนนางในระบอบเก่ากับคณะราษฎรหรือกลุ่มบุคคลรุ่นใหม่ที่ได้รับแนวคิดการปกครองแบบประชาธิปไตยจากชาติตะวันตกและต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง ดังนั้น ความขัดแย้งจึงได้นำไปสู่เหตุการณ์ความรุนแรง ดังเช่นเหตุการณ์กบฏบวรเดช ในปี พ.ศ. 2476 เหตุการณ์กบฏ 18 ศพ ในปี พ.ศ. 2481 และยังเป็นเหตุให้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวสละราชบัลลังก์ จึงทำให้ประเทศเข้าสู่ครุลงของการปกครองรูปแบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ดังที่สนัย เศรษฐ์บุญสร้าง (2552) ได้มองว่าปัญหาความขัดแย้งแตกแยกในระบบสังคมการเมืองที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2548 มาจากสาเหตุหลายประการ โดยสาเหตุสำคัญประการหนึ่งนั้นเกิดจากรากฐานของธรรมวิทยาแห่งพลเมือง 2 ชุด ที่ไม่กลมกลืนกัน ซึ่งต่างก็มีอิทธิพลต่อระบบสังคมการเมืองไทย อันเป็นเหตุทำให้คนไทยทั้ง 2 กลุ่มถูกกำหนดโดยอิทธิพลของแบบชีวิตและกรอบความคิดของธรรมวิทยาแห่งพลเมืองที่ไม่ตรงกันดังกล่าว มองความหมายแห่งความชอบธรรมทางการเมือง ต่อมาเมื่อประเทศไทยเข้าสู่ครุลงของการ

ปกครองรูปแบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ความขัดแย้งทางการเมืองจึงได้พัฒนาเป็นการแข่งขันทางด้านอำนาจ และผลประโยชน์และอุดมการณ์ทางการเมืองของชนชั้นนำ ชาวยุวิทย์ เกษตรศิริ (2546) ได้กล่าวว่า กลุ่มของอำนาจทางการเมืองที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางของการเมืองไทยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่มีแนวคิดทางการเมืองเป็นแบบเสรีนิยมและสังคมนิยม กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มที่มีแนวคิดทางการเมืองเป็นแบบอนุรักษ์นิยม และกลุ่มที่ 3 คือกลุ่มอำนาจนิยมและทหาร อุดมการณ์ทางการเมืองทั้ง 3 กลุ่มได้นำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมืองในรูปแบบของการทำรัฐประหาร และการก่อกบฏ ทั้งการทำรัฐประหารรัฐบาล ซึ่งในปี พ.ศ.2490 กบฏวังหลวงในปี พ.ศ. 2492 และกบฏแมนฮัตตันในปี พ.ศ. 2494 อันมีเป้าหมายที่สำคัญเพื่อแย่งชิงความได้เปรียบทางการเมืองและมีผลประโยชน์เฉพาะหน้า จึงเป็นเครื่องมือในการกำหนดความสัมพันธ์ ชาวยุวิทย์ เกษตรศิริ (2544) กล่าวว่า ความขัดแย้งทางการเมืองภายในช่วงแรกของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างชนชั้นนำ โดยที่ประชาชนทั่วไปหรือ “ราษฎร” ไม่ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง ต่อมารัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2504 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งในช่วงนั้นเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาอย่างกว้าง รัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร จึงมีนโยบายที่สำคัญในการขยายการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ ส่งผลให้เกิดพลังของนิสิต นักศึกษา ปัญญาชน และกลุ่มชนชั้นกลางที่มีความตื่นตัวทางการเมืองและความต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของประเทศ จนนำไปสู่การจัดตั้งศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2513 ซึ่งในสมัยนั้นนิสิต นักศึกษา และประชาชนได้มีบทบาทที่สำคัญที่กลายเป็นคู่ความขัดแย้งทางการเมืองกับรัฐบาล จนนำไปสู่การเรียกร้องประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 เป็นเหตุการณ์เกิดการปะทะระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหารและนิสิต นักศึกษา ประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐใช้กำลังและอาวุธ ทำให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตหลายคน การใช้กำลังปราบปรามอย่างรุนแรง ทำให้รัฐบาลหมดความชอบธรรม จอมพลถนอม กิตติขจร ต้องยอมลาออกจากตำแหน่งและเดินทางออกจากประเทศ พร้อมกับ จอมพล ประภาส จารุเสถียร และ พ.อ.ณรงค์ กิตติขจร และมีการแต่งตั้งนายสัญญา ธรรมศักดิ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อคลี่คลายปัญหา ในปี พ.ศ.2535 ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นเหตุการณ์ที่รวมตัวต่อต้านรัฐบาลทหารที่ประกอบด้วยชนชั้นกลางเป็นหลัก (นาริวรรณ กลิ่นรัตน์, 2550) การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการขยายโอกาสทางการศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดนิสิต นักศึกษาและชนชั้นกลางเมืองเข้ามาเรียกร้องอำนาจทางการเมืองจากรัฐบาลทหาร รูปแบบของความขัดแย้งทางการเมืองหลังการประกาศใช้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจนถึงเหตุการณ์พฤษภาทมิฬจึงไม่ได้จำกัดอยู่ระหว่างชนชั้นนำทางการเมืองเท่านั้น แต่ประชาชนและคนชั้นกลางได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกว้างขวางมากขึ้นอีกด้วย

ขณะที่ความขัดแย้งทางการเมืองในปัจจุบัน ซึ่งปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนภายหลังรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตร มีรูปแบบของความขัดแย้งที่เปลี่ยนแปลงไป เพราะความขัดแย้งไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มชนชั้นปกครองหรือเป็นความขัดแย้งระหว่างคนชั้นกลางกับรัฐบาลเท่านั้น แต่ความขัดแย้งทางการเมืองได้พัฒนาเป็นความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับประชาชนด้วยกัน เกษียร เตชะพีระ (2553) ได้อธิบายว่า ความขัดแย้งทางการเมืองของไทยในปัจจุบันเป็นภาวะวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างทางการเมือง ได้มีนายทุนใหญ่ และชนชั้นนำเดิมของไทยจำนวนมากได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจ จึงเป็นโอกาสให้กลุ่มนายทุนใหม่ที่รุดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ นำโดย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้เข้ามาสร้างอำนาจทางการเมืองแทนกลุ่มชนชั้นนำเดิมและนำไปสู่การสถาปนา “ระบอบทักษิณ” ในช่วงปี พ.ศ. 2546 - 2549 การใช้อำนาจรัฐอำนาจทุนจากนโยบายประชานิยมในสมัย พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ได้ส่งผลประโยชน์โดยตรงไปยังประชาชนชาวรากหญ้าในสังคม ทำให้แรงงานภาคเกษตรกรรมและคนจนชายอันเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศมีบทบาทในการต่อสู้เพื่อเข้าร่วมกระบวนการทางการเมืองซึ่งในลักษณะของความขัดแย้งทางการเมืองจึงเป็นความขัดแย้งที่เกิดจากกระบวนการเปลี่ยนย้ายอำนาจ (power shift) จากกลุ่มชนชั้นนำเดิม ข้าราชการ คนชั้นกลางที่มีอำนาจทางการเมืองเดิมไปยังกลุ่มอำนาจทุนใหญ่ คนจนเมือง คนรากหญ้าที่มีทุนทรัพย์และคะแนนเสียงมากกว่า โดยทั้งสองกลุ่มมีอุดมการณ์ทางการเมืองและเป้าหมายที่แตกต่างกัน ขณะที่กลุ่มแรกต้องการกำจัดปัญหาปัญหาการซื้อเสียง การทุจริตคอร์รัปชัน และเผด็จการรัฐสภาของ “ระบอบทักษิณ” แต่สิ่งที่กลุ่มหลังต้องการ คือ อุดมการณ์ประชาธิปไตยที่ตีความว่า การเลือกตั้ง เท่ากับประชาธิปไตยความขัดแย้งทางการเมืองในสังคมไทยในสมัยปัจจุบันได้กลายเป็นการปลุกกระดมมวลชนให้ออกมาต่อต้านรัฐบาลฝ่ายตรงข้ามด้วยวิธีการรุนแรง การใช้ประชาชนเป็นเครื่องมือของการต่อสู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตนเองอย่างสุดโต่ง การบีบบังคับให้ประชาชนต้องเลือกข้าง และการใช้สื่อเป็นเครื่องมือโจมตีฝ่ายตรงข้ามให้กลายเป็นผู้ร้าย โดยที่ไม่คำนึงถึงความแตกต่าง กฎหมาย เหตุผลและเสียงข้างมากตามหลักการประชาธิปไตย ความขัดแย้งทางการเมืองในสังคมที่หาข้อยุติไม่ได้จึงได้เปิดทางให้กองทัพทำรัฐประหารเพื่อแก้ปัญหาซึ่งเป็นวิธีการที่ขัดกับหลักการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองตามหลักสากลของประเทศประชาธิปไตยทั่วไป

สาเหตุของความขัดแย้งทางการเมือง

ความขัดแย้ง เป็นความขัดแย้งที่มีมูลเหตุที่แตกต่างกันออกไป เช่น การใช้อำนาจหน้าที่ไม่ชัดเจน ความสนใจที่ขัดกัน การติดต่อสื่อสารที่ไม่มีประสิทธิภาพ การขาดความอิสระในการทำงาน ความหลากหลายในองค์กร ซึ่งสาเหตุของความขัดแย้งระหว่างบุคคลหรือความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม อาจเกิดจากการมีทรัพยากรที่จำกัด ขาดสารข้อมูลที่ต่างกัน ความเชื่อและแนวคิดที่ต่างกัน กฎระเบียบและมาตรฐานที่ไม่ชัดเจน ค่านิยมที่ต่างกัน ความต้องการในผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน (สมใจ ลักษณะ, 2543) ดังนั้น สาเหตุที่ทำให้มนุษย์ขัดแย้งกันเกิดจากความแตกต่างกัน ความต้องการทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด ความต้องการของผลประโยชน์ของตนเอง และกลุ่มทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ตลอดจนความคิดเห็นและแนวทางปฏิบัติ นอกจากนี้ เมธา สุดบรรทัด ได้สรุปสาเหตุของความขัดแย้งที่มักเกิดขึ้นจาก 1. การมีความเห็นไม่ตรงกัน (personality clash) เกิดจากการที่ต่างฝ่ายต่างมีความเชื่อมั่นในเหตุผลของตัวเอง หรือความยึดมั่นในหลักวิชา ความขัดแย้งจะเป็นความขัดแย้งที่ค่อนข้างรุนแรงและต้องการการตัดสินใจที่เด็ดขาด 2. ความไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน (misunderstanding) เกิดจากการเข้าใจความหมายของอีกฝ่ายหนึ่ง ผิดไป ทั้งที่บางทีทั้งสองฝ่ายอาจมีวัตถุประสงค์เหมือนกันหรือคล้ายกัน 3. ความไม่เชื่อถือกันเป็นส่วนตัว (cognitive and personalized) ความขัดแย้งประเภทนี้ไม่มีเหตุผล เป็นเพียงความไม่เชื่อฝีมือกัน และ 4. ความแตกต่างกันในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ (goal oriented) ความขัดแย้งนี้ทั้งสองฝ่ายจะมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ไม่เหมือนกัน ฝ่ายหนึ่งพยายามจะให้อีกฝ่ายหนึ่งทำตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของตน ถ้าไม่ยอมก็จะมี การต่อสู้ และผู้เขียนได้สรุปสาเหตุของปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประเทศไทยในปัจจุบันที่วิเคราะห์ได้มีด้วยกัน 8 สาเหตุสำคัญในความขัดแย้งทางการเมืองในปัจจุบันไว้ดังนี้

1. ความแตกต่างทางอุดมการณ์ทางการเมือง มีการแบ่งแยกกลุ่มประชาชนออกเป็นฝ่ายที่สนับสนุนประชาธิปไตยแบบเสรีนิยม และฝ่ายที่ต้องการอำนาจนำของชนชั้นนำหรือสถาบันหลักของประเทศการปะทะกันระหว่างกลุ่มที่ต้องการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจ กับกลุ่มที่ต้องการรักษาสถานะเดิม ซึ่งอุดมการณ์ทางการเมืองเป็นอุดมการณ์แบบระบบความคิดทางการเมืองและความเชื่อใจในทางการเมืองของนักคิดคนเดียวหรือหลายคน ที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในสังคมนั้น ๆ ซึ่งระบบความคิดและความเชื่อนั้นได้หล่อหลอมจนผสมกลมกลืนกลายเป็นกรอบหรือหลักเกณฑ์ของความประพฤติของสมาชิกของสังคม ในปัจจุบันได้มีการขับเคลื่อนไปตามทิศทางของอุดมการณ์ทางการเมืองนั้น ๆ ซึ่งอุดมการณ์ทางการเมืองมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการเมืองเพราะอุดมการณ์ทางการเมืองสามารถยึดกลุ่มชนให้เข้ารวมกัน ชักจูง โน้มน้าวให้คนทำเพื่ออุดมการณ์

รัฐบาลยังใช้ข้อมูลการณ์ทางการเมืองขยายอำนาจ และยึดอำนาจหรือการรักษาอำนาจไว้ รวมไปถึงการสร้างความปลอดภัยให้กับระบบทางการเมือง

2. บทบาทของสถาบันทางการเมืองและกองทัพ กองทัพในหลายประเทศมักทำตัวเป็นอุปสรรคต่อการสถาปนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นและดำรงอยู่อย่างมั่นคง และหนทางที่จะจรรโลงให้ระบอบประชาธิปไตยสามารถอยู่รอดก็ต้องทำให้บทบาททางการเมืองของกองทัพลดลง โดยกองทัพต้องมิฐานะเป็นเพียงองค์กรที่อยู่ใต้การควบคุมของรัฐบาลซึ่งอาจกล่าวได้ว่าแนวความคิดแบบนี้ปฏิเสธความไปได้ที่กองทัพจะแสดงบทบาทในเชิงบวกต่อการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างแทบจะสิ้นเชิง ดังนั้น กองทัพไทยจึงมีบทบาทสำคัญในประวัติศาสตร์การเมืองไทย ผ่านการทำรัฐประหารหลายครั้งระบบการปกครองที่มีการแทรกแซงจากอำนาจนอกระบบทำให้เกิดการต่อสู้ระหว่างฝ่ายที่สนับสนุนประชาธิปไตยกับฝ่ายที่ต้องการให้กองทัพมีบทบาททางการเมือง

3. ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ประเทศไทยมีช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนสูงมากทำให้เกิดความไม่พอใจในหมู่ประชาชนนโยบายที่เอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มทุนใหญ่ ทำให้ชนชั้นแรงงานและเกษตรกรรู้สึกว่าจะไม่ได้รับความเป็นธรรม

4. อิทธิพลของกลุ่มทุนและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ นักการเมืองจำนวนมากมีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มทุนขนาดใหญ่ ทำให้เกิดการทุจริตและการใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวการผูกขาดทางเศรษฐกิจของกลุ่มธุรกิจบางกลุ่มนำไปสู่ความไม่พอใจของประชาชนที่เสียเปรียบ

5. ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายและระบบยุติธรรมการเลือกปฏิบัติทางกฎหมาย ทำให้ประชาชนบางกลุ่มรู้สึกว่ากฎหมายไม่ได้ให้ความเป็นธรรมคดีที่เกี่ยวข้องกับนักการเมืองหรือผู้มีอำนาจมักไม่ได้รับการพิจารณาอย่างโปร่งใส

6. บทบาทของสื่อและโซเชียลมีเดีย สื่อมวลชนบางกลุ่มมีการนำเสนอข่าวแบบเลือกข้างทำให้เกิดความเข้าใจผิดและความขัดแย้งโซเชียลมีเดียทำให้ประชาชนสามารถแสดงออกได้ง่ายขึ้น แต่ก็นำไปสู่การปลุกปั่นและการสร้างความแตกแยกในสังคม

7. การศึกษาและการรับรู้ทางการเมืองของประชาชน ระบบการศึกษาที่ไม่ได้ส่งเสริมให้ประชาชนมีความคิดเชิงวิพากษ์ ทำให้ขาดความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยที่แท้จริงประชาชนบางส่วนถูกชี้นำโดยข้อมูลที่ผิดหรือการโฆษณาชวนเชื่อ ทำให้เกิดการแบ่งขั้วทางการเมือง

8. เหตุการณ์ความขัดแย้งในอดีต นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีสิ่งที่เรียกว่ารัฐธรรมนูญซึ่งใช้เป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศเพื่อรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน แต่ด้วยสภาพการเมืองการปกครองที่มีความขัดแย้งระหว่างฝ่ายรัฐบาล กับฝ่ายนักศึกษา จึงส่งผลให้เกิดการเรียกร้องเปลี่ยนรัฐบาลอยู่บ่อยครั้ง จากการรัฐประหารโดยกองทัพหรือการรัฐประหารพลเรือนที่มี

กองทัพนับสนุนจึงทำให้นักศึกษาและปัญญาชนก่อการชุมนุม เพื่อการต่อต้านรัฐบาล ดังนั้นจึงกลายเป็นประเด็นของการชุมนุมทางการเมือง เช่น เหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ.2516, 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519, พฤษภาคม พ.ศ.2535 และการชุมนุมในช่วงปี พ.ศ. 2549–2563 ล้วนมีผลต่อความคิดและการเมืองไทยในปัจจุบันการขาดกระบวนการปรองดองที่แท้จริงทำให้ปัญหาความขัดแย้งสะสมและปะทุขึ้นเป็นระยะๆ

การจัดการความขัดแย้งทางการเมือง

การจัดการความขัดแย้งเป็นวิธีการในการนำเสนอทางความคิดเห็นใหม่ ๆ และมีการปรับแนวคิด กระบวนทัศน์ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ตลอดจนปรับแนวทางปฏิบัติเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยพิจารณาจากทฤษฎีการบริหารจัดการความขัดแย้งภายในองค์กร ได้แก่

1. แนวคิดสมัยดั้งเดิม (Traditional View) ความขัดแย้งเป็นสิ่งไม่ดี หากหลีกเลี่ยงได้ควรหลีกเลี่ยง ผู้บริหารจะต้องกำจัดความขัดแย้งขององค์กร โดยการออกกฎระเบียบกระบวนการที่เข้มงวด เพื่อที่จะทำให้ความขัดแย้งหมดไป

2. แนวคิดด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations View) จะสนับสนุนการยอมรับความขัดแย้ง และความขัดแย้งอาจจะมีประโยชน์ต่อภายในองค์กรได้บ้างในบางเวลา

3. แนวคิดสมัยใหม่ (Contemporary View) จะสนับสนุนความขัดแย้งบนรากฐานที่ว่าองค์การที่มีความสามัคคี ความสงบสุข ความเจียบสงบและมีความร่วมมือ หากไม่ยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้น จากความขัดแย้ง การให้ความร่วมมือแก่องค์การจะกลายเป็นความเฉื่อยชา อยู่เฉย และไม่ตอบสนองต่อความต้องการเพื่อการเปลี่ยนแปลงและการคิดค้นใหม่ๆ นอกจากนี้ ในการจัดการความขัดแย้งทางการเมืองจะประกอบไปด้วย 1) การประเมินถึงธรรมชาติของความขัดแย้ง ว่าทำให้เกิดผลตามมาในทางสร้างสรรค์หรือไม่ 2) ค้นหาสาเหตุของความขัดแย้ง 3) การจัดการความขัดแย้งที่ควรมีการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์ให้เหมาะสม โดยที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในตลอดกระบวนการ มีจุดเน้นที่การแก้ปัญหาแบบชนะ-ชนะ (Win-Win Solution) ภายใต้บรรยากาศมิตรภาพและจริงใจที่ผสมผสานเข้าหากัน ในองค์การที่หลากหลายวัฒนธรรม การปรับตัวเข้าหากัน ทำให้เกิดการสื่อสารที่ดี สร้างความเข้าใจที่ดี เพราะคนที่มาจากต่างวัฒนธรรมจะมีมุมมองการตีความหมาย การประเมินสิ่งต่างๆ ย่อมต่างกัน ดังนั้น สิ่งที่สำคัญคือ การเปิดใจยอมรับในวัฒนธรรมของคนอื่นๆ ด้วย นอกจากนี้ความขัดแย้งเป็นกระบวนการ และในกระบวนการของความขัดแย้ง ประกอบด้วยสถานการณ์ของความขัดแย้ง และขั้นตอนต่าง ๆ ของความขัดแย้ง ในสถานการณ์ของความขัดแย้งจะประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ สถาบันสันติวิธี (2548) ได้อธิบายรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1) กระบวนการการเจรจาต่อรองการเจรจาต่อรองเป็นกระบวนการ

แก้ปัญหาที่บุคคล สองคนหรือมากกว่าเต็มใจมาร่วมพูดคุย แลกเปลี่ยนความเห็น ถึงความแตกต่างของพวกเข และพยายามที่จะทำให้เกิดข้อตกลงร่วมกันในสิ่งที่ทุกฝ่ายมีความห่วงใยที่ตรงกัน เป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้บ่อยที่สุดในการตัดสินใจและการจัดการกรณีพิพาท 2) การเจรจาแบบยึดจุดยืนเมื่อการเจรจายู่บนพื้นฐานของการยึดจุดยืน กลุ่มต่างๆ มักจะมองกันว่าเป็นศัตรูกันผู้เจรจามักจะมุ่งไปยังข้อเรียกร้องที่แต่ละฝ่ายต้องการและจุดยืนของตนทันที กลุ่มต่างๆ มักจะสงสัยและกลัวเกี่ยวกับท่าทีของกันและกัน และมักจะไม่ตระหนักว่าอะไรเป็นสิ่งที่สำคัญที่แท้จริงของฝ่ายอื่น กลวิธีที่ใช้ต่อกันเสมอ 3) การตัดสินใจอย่างมีส่วนร่วมเมื่อเราใช้การเจรจาโดยยึดผลประโยชน์เพื่อการแก้ไขปัญหา ซึ่งกระบวนการต่อไปนี้อาจเป็นอีกกระบวนการหนึ่งในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเรียกว่า กระบวนการการตัดสินใจอย่างมีส่วนร่วมในกระบวนการนี้จะมี 5 ขั้นตอนด้วยกัน คือ การเตรียมการ การประเมิน การวางรูปแบบกระบวนการ การสร้างข้อตกลง และการดำเนินการตามข้อตกลงและติดตามผล

บทสรุป

ผู้เขียนเห็นว่าปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เป็นเรื่องที่ซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่างๆ มากมายที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกัน ปัจจัยด้านภูมิภาค ความแตกต่างของค่านิยม ความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบท และปัจจัยด้านตัวบุคคลที่เป็นสัญลักษณ์ของแต่ละฝ่ายและการใช้สื่อมวลชนในการโฆษณาชวนเชื่อและการปลุกระดมมวลชน อย่างไรก็ตามความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นก็มักจะเกิดจากคนสองกลุ่ม ดังนั้น เพื่อให้ความขัดแย้งยุติอย่างถาวรรัฐบาลควรจะต้องกลับมามองย้อนถึงสาเหตุของความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ทบทวนสิ่งที่ผ่านมา และหาสาเหตุที่แท้จริงของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในครั้งนี้โดยปราศจากอคติ และมีน้ำใจให้อภัย และอาศัยการร่วมมือกันจากทุกฝ่ายในการหาทางออกและจัดการความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นร่วมกันโดยอาจจะใช้วิธีการประนีประนอม เพื่อนำไปสู่การร่วมมือในท้ายที่สุด ซึ่งวิธีนี้เป็นวิธีที่ดีในลักษณะของการเจรจาต่อรองที่มุ่งให้ทั้งสองฝ่ายเกิดความพอใจและเพื่อแก้ไขปัญหาให้เป็นที่ยอมรับและพึงพอใจแก่ทั้งสองฝ่าย

เอกสารอ้างอิง

- กิติมา ปรีดีติติก. (2529). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : อักษรนิพนธ์.
 เกษียร เตชะพีระ. (2553). *สงครามระหว่างสี : ก่อนถึงจุดที่ไม่อาจหวนกลับ*. กรุงเทพฯ :
 โอเพ่นบุ๊กส์.

- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2544). *ประวัติศาสตร์เมืองไทย*. พิมพ์ลักษณ์, กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- _____. (2546). *อยุธยา : Discovering Ayutthaya*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : Vachirintarn.
- นาริวรรณ กลิ่นรัตน์. (2550). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางไทยในกระแสโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2552). *การเมืองท้องถิ่น : การเมืองของใคร โดยใคร เพื่อใคร*. กรุงเทพฯ : พิมพ์อักษร.
- สมใจ ลักษณะ. (2543). *การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน*. กรุงเทพฯ : คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- สีบวงษ์ สุขะมงคล. (2557). *การบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ.2544-2555*. วารสารเกษมบัณฑิต, พิมพ์ครั้งที่ 5 ฉบับที่ 1 หน้า 39.
- ลิขิต อีระเวทิน. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองและเศรษฐกิจ*. วารสารวิทยาการจัดการ, พิมพ์ครั้งที่ 1 ฉบับที่ 1 หน้า 1-16.
- สุนัย เศรษฐบุญสร้าง. (2552). *ทางออกวิกฤติ ความขัดแย้งแตกแยก ในระบบสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : วิชาการพิมพ์.
- Gollob, et al. (2010). *A Beginners Guide to Structural Equation Modeling*. (3 ed.). New York.